

РЕШЕНИЕ

№ 1243

гр. София, 19.10.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 8-МИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на четвърти октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Красимир Машев

Членове: Златина Рубиева
Петя Алексиева

при участието на секретаря Ирена М. Дянкова
като разгледа докладваното от Петя Алексиева Въззивно гражданско дело № 20221000500856 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл.258 и сл. от ГПК, образувано по въззивна жалба № 262149/14.01.2022 г. на ответника Прокуратурата на Република България срещу решение № 267140 от 29.12.2021 г., постановено по гр.дело № 2650/2021 г. по описа на Софийски градски съд, първо гражданско отделение, 17 състав, в частта, с която предявените от П. Г. П. срещу Прокуратурата на Република България искове с правно основание чл.2, ал.1, т.3 от ЗОДОВ са уважени съответно за сумата от 10 000 лв.-обезщетение за неимуществени вреди и за сумата от 1000 лв.-обезщетение за имуществени вреди, ведно със законната лихва от 21.03.2019 г., както и в частта за присъдените разноси, съобразно уважената част от исковете.

Моли съда да отмени решението в обжалваните му части и вместо него да постанови друго, с което да отхвърли предявените искове, евентуално да намали размера на присъденото обезщетение за неимуществени вреди и съответния размер на присъдените разноси.

Въззивникът-ответник счита, че решението в обжалваните му части е валидно и допустимо, но неправилно, поради допуснати нарушения на материалния закон-чл.2, ал.1 от ЗОДОВ и чл.52 от ЗЗД, съществени

нарушения на съдопроизводствените правила и необоснованост, съобразно събраните по делото писмени, гласни доказателства. Поддържа изцяло неоснователност на предявените иски, поради което първоинстанционният съд е следвало да ги отхвърли изцяло. Твърди, че материалите по постъпилото ДП № 2/2015 г. по описа на С-БОП-Хасково, пр.пр. № 332/2015 г. на СП не доказват висящността на наказателното производство да е била окончателно преустановена спрямо ищеца. Твърди, че наред с това наказателното производство е прекратено поради недоказаност, а не поради това, че деянието не е извършено от ищеца или поради това че не съставлява престъпление. Поддържа, че неправилно съдът е присъдил законна лихва от 21.03.2019 г., доколкото към тази дата постановлението на прокуратурата за прекратяване на наказателното производство не е било влязло в сила по отношение на всички обвиняеми. Твърди, че определеният от съд размер на обезщетението е силно завишен.

В законоустановения срок по чл. 263, ал.1 от ГПК не е постъпил отговор от ответната по тази въззивна жалба страна-ищеца П. Г. П..

Срещу постановеното по делото решение в неговата отхвърлителна част за горницата над присъдената сума от 10 000 лв. до пълния претендиран размер от 200 000 лв. – претенция за неимуществени вреди и за горницата над присъдената сума от 1000 лв. до пълния претендиран размер от 50 000 лв.- претенция за имуществени вреди, както и за горницата над сумата от 318 лв. до пълния размер на платеното адвокатско възнаграждение за една инстанция, съобразно приложения списък, е постъпила въззивна жалба вх.№ 265766/02.02.2022 г. на ищеца по делото П. Г. П..

Моли съда да постанови решение, което е справедливо и адекватно на претърпените от ищеца имуществени и неимуществени вреди, както и съответните лихви за забава. Моли да бъдат присъдени и направените в производството и пред двете инстанции разноски-държавна такса и адвокатско възнаграждение.

Въззивникът-ищец твърди, че градският съд не е изложил в мотивите защо според него справедливостта налага този нисък размер на обезщетението за претърпените неимуществени вреди, който размер не съответства нито на тежестта на повдигнатото обвинение, нито на тежестта и продължителността на воденото досъдебно производство, нито за

последниците от това обвинение. Твърди се, че в случая са касае за обвинение повдигнато срещу лице, което е упражнявало професията митнически служител. Поддържа, че неправилно в мотивите съдът не коментира останалите имуществени вреди, не ги анализира, независимо че са раздробени по пера, не коментира събраните доказателства, нито какви вреди счита да са претърпени. Поддържа се, че прекратяването на трудовото правоотношение на ищеца заради повдигнатото му обвинение и воденото наказателно преследване е незаконно, което води до извода, че ищецът не само е понесъл несправедлива наказателна репресия, но и че е бил лишен от доходи, като пряка и непосредствена последица от това-все тълкуване на понятието „справедливост“, което градския съдия не е сторил.

В законоустановения срок по чл. 263, ал.1 от ГПК не е постъпил отговор от ответната по тази въззивна жалба страна-ответника Прокуратурата на Република България.

С оглед постъпилите въззивни жалби, първоинстанционното решение се обжалва в неговата цялост.

В открито съдебно заседание въззивникът-ищец чрез процесуалния си представител моли съда да постанови решение, с което да уважи жалбата му по съображения, подробно изложени в нея. Претендира разноски, за което представя списък по чл.80 ГПК.

В открито съдебно заседание въззивникът-ответник Прокуратурата на РБ чрез своя процесуален представител моли съда да уважи въззивната жалба на ответника по подробно изложените в нея съображения. Заявява възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение на противната страна.

Апелативен съд-София, 8-ми граждански състав, след преценка по реда на въззивното производство на твърденията и доводите на страните и на събраните по делото доказателства, намира следното от фактическа страна:

Софийски градски съд е бил сезиран с искове с правно основание чл.2, ал.1, т.3, пр.2 от ЗОДОВ предявени от П. Г. П. против Прокуратурата на Република България за обезщетяване на причинените му имуществени и неимуществени вреди следствие на водено срещу него и прекратено наказателно производство по ДП № 2/2015 г. по описа на С-БОП-Хасково, пр.пр. № 332/2015 г. по описа на СП.

От събраните пред първоинстанционния съд доказателства, въззивният съд приема за установени и доказани следните факти и обстоятелства:

Досъдебно производство № 2/2015 г. по описа на С“БОП“ Хасково, пр.пр. № 332/2015 г. по описа на СП е образувано на 05.08.2015 г. срещу неизвестни извършители.

С Постановление за привличане на обвиняем, на 14.12.2015 г. ищецът е привлечен в качеството му на обвиняем по досъдебно производство № 2/2015 г. по описа на С“БОП“ Хасково, пр.пр. № 332/2015 г. по описа на СП за това, че в периода месец март 2015 г. до 13.12.2015 г. в област Хасково и на територията на ГКПП „Капитан Андреево“ заедно с други лица участвал в организирана престъпна група-структурирано трайно сдружение от повече от три лица с цел да върши престъпления по чл.301, ал.1 НК и чл.282, ал.1 НК, като групата е създадена с користна цел и в нея участва като длъжностно лице-митнически инспектор в Отдел „Борба с наркотрафика“ в ТМУ Свиленград, Митница „Свиленград“ при Агенция „Митници“, престъпление по чл.321, ал.3, пр.2 и пр.4, т.2 във връзка с ал.2 от НК. С постановлението от 14.12.2015 г. спрямо ищеца е взета мярка за неотклонение „Парична гаранция в размер на 5000 лв.“

Това процесуално действие е предшествано от извършено на 13.12.2015 г. претърсване и изземване от дома на ищеца, включително и гаража в гр.Свиленград, ул. „Йордан Йовков“ № 2, ет.3, ап.9 и задържането на ищеца за срок от 24 часа със заповед за задържане от 13.12.2015 г.

С Постановление от 11.07.2017 г. са отменени взетата спрямо ищеца мярка за неотклонение „Парична гаранция“, както и забраната да напуска пределите на Република България. На 13.07.2017 г. разследването е предявено, а на 13.09.2017 г. е предадено на ответника със заключително мнение. След повторно връщане на органите на досъдебното производство, същото приключва на 19.02.2019 г., а с Постановление от 21.03.2019 г. на прокурор при Специализираната прокуратура воденото срещу ищеца наказателно производство е прекратено, поради недоказаност на обвинението-чл.243, ал.1, т.2 от НПК.

Пред разследващите органи ищецът е представляван от адвокат Н. Д.-Д., като за осъществяването процесуално представителство в рамките на досъдебното производство, ищецът е договорил с адвокат Д. и ѝ заплатил

адвокатско възнаграждение в размер на 10 000 лв. (договор за правна защита и съдействие от 03.06.2017 г.), както и от адвокат Г. Г.а, на която заплатил адвокатско възнаграждение в размер на 5 000 лв.

От показанията на разпитаната пред първоинстанционния съд свидетелка Н. А. П.а се установява, че същата е съпруга на ищеца, с който имат сключен граждански брак от 1997 г. и от който брак имат родени две деца. Свидетелката установява, че 13.12.2015 г. бил неделен ден, когато сутринта в 08 часа на вратата на апартамента в гр.Свиленград, където по това време семейството живеело, се позвънило. Свидетелката отворила вратата и разбрала, че в дома им ще бъде извършен обиск. Такъв бил извършен присъствието на двете деца на ищеца, съответно към онзи момент на 17 и 10 години. Свидетелката разбрала, че мъжът ѝ ще бъде задържан, като след като обул анцуг и маратонки, му махнали връзките с обяснението да не се обеси в килията. Това било чуто от децата. Докато вървели към гаража, за да бъде извършен обиск и там, ищецът бил прегърнат от тежко въоръжен човек, с качулка. Ищецът бил с поставени на ръцете белезници. В този момент наизлезли и съседи и станали свидетели на зрелището. Всичко случващо се отразило много зле психически на ищеца, той останал в къщи. Свидетелката установява, че имало случаи, в които съпругът ѝ обаждайки се на приятели просто да ги чуе или да излезе с тях, получавал отговор повече да не ги търси. Ищецът започнал да не спи нощно време, да го болят зъбите. Останал без работа и започнал такава едва през 2017 г. като портиер (установява се и с приетите по делото трудови договори № 283/07.03.2017 г. и № 105/07.06.2018 г., като трудовото правоотношение е прекратено по молба на ищеца със Заповед № 86/29.06.2018 г.). Всичко случило се, включително и невъзможност на ищеца да си намери работа, принудило семейството да напусне гр.Свиленград и да се установи в гр.Стара Загора, където ищецът си намерил работа (установява се и с приетите по делото писмени доказателства договор за наем от 26.07.2019 г. и удостоверение за настоящ адрес от 15.10.2020 г.). Свидетелката установява, че следствие на случилото се ищецът започнал да вдига кръвно, изпадал в нервни състояния от това, че много дълго време бил затворен, отчайвал се, преминавал много рязко в различни психически състояния на нервност, апатия. Случвало се да не спи цял нощ и да стои на дивана в тъмното, дори нямал желание да пуска телевизор.

Свидетелката М. А. К., установява, че е сестра на съпругата на ищеца и

живее в гр.Свиленград на 15 минути от дома на ищеца. Свидетелката установява, че след ареста за едно денонощие и повдигане на обвинения на ищеца, той спрял да общува с хората, стоял затворен в къщи. Всички започнали да го избягват. Преди това ищецът нямал здравословни проблеми-спортувал, играел тенис, карал колело, не приемал медикаменти. Стресът във връзка с образуваното наказателно производство продължил до 2017 г., когато се наложило семейството да напусне гр.Свиленград, където за ищеца нямало работа. Ако искал да започне някъде, не го вземали. След като си останал в къщи, психиката на ищеца се сринала, започнал да пие лекарства и да ходи по доктори.

Установява се, че в следствие на образуваното наказателно производство срещу ищеца и неговата съпруга е започнала и проверка по пр. № 14-16/2016 г. от КПКОНПИ.

От представените и приети по делото амбулаторни листове се установява, че в периода от 29.09.2017 г. до 23.01.2020 г. ищецът е посещавал лекари с оплаквания от тревожност, емоционален дискомфорт, лесна раздразнителност през деня и безсъние през нощта. Поставена диагноза: фобийно тревожно разстройство, неуточнено с назначена медикаментозна терапия алора 3х1, тритико 150 мг 1/3 т., увреждания на междупрешленните дискове в поясния и другите отдели на гръбначния стълб с радикулопатия, есенциална (първична хипертония). Представени са изписани рецепти, но не и касови фискални бонове или други писмени доказателства, удостоверяващи закупуване и заплащане на стойността на предписаните от лекарите на ищеца медикаменти.

Със Заповед № 392/11.01.2016 г. на МФ, Агенция „Митници“ трудовото правоотношение с ищеца е прекратено, поради съкращаване на длъжността, като жалбата на ищеца срещу тази заповед е отхвърлена с влязло в сила на 30.03.2018 г. Решение № 4161, постановено по адм.дело № 61/2017 г. по описа на ВАС, Пето отделение. От тази дата-11.01.2016 г. и до 08.03.2017 г. ищецът останал без работа, като с Разпореждане от 29.03.2016 г. на НОИ, ТП-Хасково на ищеца е отпуснато парично обезщетение за безработица за периода от 12.01.2016 г. до 11.12.2016 г. в размер на 23,98 лв. дневно.

С представената диплома се установява, че ищецът притежава завършено висше образование, магистър по специалност финанси, с

професионална квалификация магистър по икономика.

При така установената фактическа обстановка първоинстанционният съд е приел, че претенциите на ищеца са основателни, доколкото е доказал наличието на всички предпоставки за ангажиране отговорността на държавата по чл.2, ал.1, т.3, пр.1 от ЗОДОВ, като е счел, че обезщетение за причинените му неимуществени вреди в размер на 10 000 лв. в най-пълна степен ще компенсира вредите от неоправданата наказателна репресия. Приел е, че това обезщетение се дължи от датата на прекратяване на наказателното производство срещу П. П.-21.03.2019 г., като се е позовал на практика на ВКС, формирана по реда на чл.290 от ГПК. Приел за основателна имуществената претенция в размер на 1000 лв., уважавайки възражението на ответника за прекомерност на претенцията от 20 000 лв. за заплатено от ищеца адвокатско възнаграждение, като също така е приел недоказаност за претенцията за имуществени вреди, изразяващи се в направени разходи за храна, транспорт и лекарства.

При така установената фактическа обстановка въззивният съд приема следното от правна страна:

Въззивните жалби са подадени в срока по чл.259, ал.1 от ГПК от легитимирани да обжалват страни-ищецът и ответника в първоинстанционното производство и са насочени срещу валиден и допустим съдебен акт, подлежащ на обжалване, съгласно чл.258, ал.1 ГПК. В този смисъл подадените въззивни жалби са процесуално допустими.

На основание чл. 269 от ГПК, въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта - в обжалваната му част. По останалите въпроси той е ограничен от посоченото в жалбата.

Обжалваното решение е валидно и допустимо.

Предявените иски за заплащане на имуществени и неимуществени вреди против Прокуратурата на РБ са с правно основание чл. 2, ал.1, т.3, пр.2 от ЗОДОВ в редакцията на нормата след изменението изм. бр.98 от 2012 г. на ДВ.

Материалноправната претенция на ищеца се обоснова с отговорността на държавата за незаконната дейност на нейните правозащитни органи. Случаите на тази отговорност са казуистично изброени в чл. 2 от ЗОДОВ. Държавата дължи обезщетение на всеки гражданин при незаконно обвинение

в извършване на престъпление.

При това положение и имайки предвид гореизложената фактическа обстановка, както и твърдените и установени обстоятелства по делото, то ищецът трябва да докаже относно основателността на иска си:

На първо място субекта на извършеното деяние, а именно - надлежен правозащитен орган, което безспорно е установено в настоящия процес.

Съгласно чл. 7 ЗОДОВ исковите за обезщетение се предявяват срещу органите по чл. 1 и чл. 2 ЗОДОВ, от чиито незаконни актове, действия или бездействия, са причинени вреди. Пасивно легитимирани по тези икове са съответните държавни органи - юридически лица, а не техните териториални подразделения или обособени структури без правосубектност. Налице е пасивна легитимация на ответника.

Прокуратурата на Република България е юридическо лице на бюджетна издръжка със седалище гр. София - чл. 137 ЗСВ.

На второ място ищецът следва да докаже факта на деянието, което в случая се заключава в обвинения в извършване на престъпления, за които образуваното наказателно производство е прекратено поради това, че деянието не е извършено от лицето или че извършеното деяние не е престъпление.

Този факт също е налице и се установява безспорно с приложените към исковата молба писмени доказателства, както и с приобщеното към доказателствата по делото досъдебно производство № 2/2015 г. по описа на С"БОП"-Хасково, пр.пр. № 332/2015 г. на Специализираната прокуратура.

Неоснователно е възражението на въззивника-ответник за неоснователност на исковата претенция, поради това, че наказателното производство спрямо ищеца е прекратено, поради недоказаност на обвинението.

По този въпрос е налице задължителна за съда съдебна практика, обективизирана в т.7 на Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2005 г. на ВКС по т. д. № 3/2004 г., ОСГК, съобразно която когато основаниято за прекратяване на наказателното производство е недоказаност на обвинението, основаниято за обезщетяване на вреди по чл. 2, т. 2 (редакцията преди изменението от 2012 г.) ЗОДОВ е, че деянието не е извършено от лицето.

Неоснователно е и второто възражение на този въззивник по основателността на исквете, а именно, че ищецът не бил доказал, че постановлението, с което е прекратено наказателното производство спрямо него е влязло в сила.

Налице е съдебна практика, която се споделя от настоящия въззивен състав, обективирана в решения по чл.290 ГПК, а именно: Решение № 197 от 17.05.2011 г. на ВКС по гр. д. № 1211/2010 г., III г.о., ГК, Решение № 191 от 20.05.2015 г. на ВКС по гр. д. № 6686/2014 г., IV г.о., ГК и др., в които съставите на ВКС са приели, че прокурорският акт за прекратяване на наказателното производство не влиза в сила, дори когато е съобщен на всички засегнати лица по чл. 243, ал. 3 НПК, защото може служебно да бъде отменен от по-горестоящ прокурор, ако не е обжалван. Следователно, стабилитетът на постановлението за прекратяване на наказателното производство като основание за възникване отговорността на държавата за вреди от незаконни действия на правозащитни органи, изисква то да е съобщено на лицето, което претендира вредите по реда на чл. 2, ал. 1, т. 2 ЗОДОВ и лицето да не е поискало наказателното производство да продължи и то да завърши с оправдателна присъда.

Действително по делото няма писмени доказателства, удостоверяващи датата, на която постановлението за прекратяване е съобщено на ищеца, но при липса на такива може да се приеме, че най-късно той е разбрал за него в деня, в който е подал исквата си молба-25.02.2021 г.

Ето защо и съобразно горното правно разрешение, въззивният съд приема, че в настоящия случай, постановлението за прекратяване на наказателното производство е било съобщено на ищеца и по отношение на него, фактическия състав на чл. 2, ал. 1, т. 3, пр.2 ЗОДОВ е завършен.

И на последно място ищецът следва да докаже вида на претърпените от него вреди-неимуществени и имуществени по чл. 4 на ЗОДОВПГ, както и причинно-следствена връзка между вредите и неправомерните актове на държавния орган, т. е. факта на деянието, като от правно значение за ангажиране отговорността на държавата на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ е обвинение в извършване на престъпление, за което наказателното производство е прекратено, респ., ако има установени претърпени в по-голяма степен неудобства в резултат на това обвинение и на взетата спрямо

него мярка за неотклонение. В конкретния случай безспорно се установява, че ищецът е бил задържан за срок от 24 часа от 13.12.-14.12.2015 г., което задържане е осъществено по зрелищен и унизителен за него начин в почивен неделен ден, пред очите на двете му непълнолетни деца, съпруга и съседи, след което спрямо него взета е мярка за неотклонение „Парична гаранция в размер на 5000 лв.“ и мярка за процесуална принуда-забрана да напуска пределите на Република България. Тези мерки са били взети и действали в продължителен период от 14.12.2015 г. до 11.07.2017 г., когато са отменени с Постановление на прокурор при СП. Така безспорно доказаните обстоятелства следва да се вземат предвид от съда при определяне на дължимото обезщетение за причинените на ищеца неимуществени вреди.

С ангажираните писмени и гласни доказателства ищецът е установил фактът на причинените му в пряка причинна връзка от незаконосъобразно повдигнатите му обвинения неимуществени вреди, изразяващи се в изживени емоционални страдания - негативни чувства от факта на обвинението, изолиране от близки и приятели, преживения непрекъснат стрес и нервно напрежение, нарушени социални контакти. Настъпването на неимуществени вреди не се презюмира по силата на закона, поради което установяването на този факт е в доказателствена тежест на ищеца.

Ищецът доказва при условията на пълно и главно доказване претърпени от него и описани по-горе неимуществени вреди като пряка и непосредствена последица от незаконно повдигнатото обвинение.

Съгласно ППВС № 4/1968 г. при определяне обезщетението за неимуществените вреди следва да се вземат под внимание всички обстоятелства, които обуславят тези вреди. Размерът на обезщетението се определя от съда по справедливост като се извършва преценка на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства.

Съобразно утвърдената практика на ВКС, в понятието "неимуществени вреди" се включват всички телесни и психически увреждания на пострадалия, претърпените болки и страдания, които в своята цялост представляват негативни емоционални изживявания на лицето, намиращи не само отрицателно отражение в психиката, но и социален дискомфорт в определен период от време.

Съгласно трайно установената съдебна практика-конкретно при иска по

чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ правно релевантните обстоятелства, от значение за определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди са: тежестта на повдигнатото обвинение, дали то е за едно или за няколко отделни престъпления-умишлени или по непредпазливост; дали ищецът е оправдан по всички обвинения или по част от тях, а по други е осъден; продължителността на наказателното производство, включително дали то е в рамките или надхвърля разумните срокове за провеждането му; вида на взетата мярка за неотклонение, другите наложени на ищеца ограничения в рамките на наказателното производство; по какъв начин последното се е отразило на ищеца- има ли влошаване на здравословното му състояние, ако да-в каква степен и от какъв вид, конкретните му преживявания, както и цялостното отражение на предприетото срещу него наказателно преследване върху живота му-семейство, приятели, професия и професионална реализация, обществен отзвук и пр. Обезщетението за неимуществени вреди от деликта се определя глобално-за всички претърпени неимуществени вреди. В мотивите към решението си съдът трябва да посочи конкретните обстоятелствата, които е взел предвид, както и значението им за определения от него размер на обезщетението за неимуществените вреди. В този смисъл решения по гр. д. № 582/2018 г. на IV г. о., гр. д. № 4641/2015 г. на IV г. о., гр. д. № 1381/2010 г. на III г. о.

По делото са установени следните обстоятелства, които са от значение за определяне на справедливия размер на обезщетението:

На 14.12.2015 г. ищецът е бил привлечен като обвиняем по досъдебно производство № 2/2015 г. по описа на С „БОП“-Хасково, пр.п.р № 332/2015 г. на СП по обвинение за извършено тежко умишлено престъпление по чл. 321, ал.3, пр.2 и пр.4, т.2 във връзка с ал.2 от НК, наказуемо с лишаване от свобода от три до десет години. На същата дата по отношение на ищеца е била взета мярка за неотклонение "Парична гаранция в размер на 5000 лв." и му е наложена забрана да напуска пределите на Република България. Процесното наказателно преследване срещу ищеца е продължило около и малко над 3 години, започнало на 13.12.2015 г. и приключило на 21.03.2019 г., когато е изготвено Постановлението за прекратяване на наказателното производство. В периода от 12.01.2016 г. до 08.03.2017 г. ищецът останал без работа, през който период се е регистрирал като безработен и не е могъл да намери работа по специалността си финанси, магистър по икономика. Действително и с

оглед посоченото основание за уволнение на ищеца от Агенция „Митници“ не би могло да се приеме, че е налице пряка причинна връзка между наказателното производство и оставянето без работа, но доказателства за наличието на такава е фактът, че до 08.03.2017 г. ищецът не е могъл да си намери работа (а с оглед регистрацията в Бюрото по труда, то безспорно е търсел работа), намерената работа „портиер“ в казино безспорно не съответства на неговата квалификация (висше образование, магистър по икономика). От друга страна очевидно е несъвместимо упражняването на професията – митнически инспектор в Отдел „Борба с наркотрафика“ в ТМУ Свиленград, Митница Свиленград и повдигането на обвинение за извършено престъпление в областта на професионалната реализация на ищеца.

При определяне на справедливо обезщетение съдът следва да вземе предвид и доказаното в процеса значимо, интензивно и трайно въздействие и отражение на воденото наказателното производство срещу ищеца върху психическото му здраве. С показанията на свидетелите и амбулаторните листове за извършени прегледи на ищеца, безспорно се установява нарушено психично здраве-ищецът е имал проблеми със съня, не можел да спи, пиел медикаменти, включително антидепресанти, чувствал тревожност и емоционален дискомфорт. За останалите заболявания, както правилно е приел и първоинстанционния съд, липсват доказателства за пряка причинна връзка между воденото наказателно производство и заболяванията, още повече че за едното (увреждания на междупрешленните дискове в поясния и другите отдели на гръбначния стълб с радикулопатия) са налице доказателства за възникването му още през 2009 г., т.е. преди образувано на наказателното производство.

На следващо място, както е прието в Решение № 319 от 17.11.2015 г. на ВКС по гр. д. № 2829/2015 г., IV г. о., ГК, постановено по реда на чл.290 ГПК, по отношение на някои професии, към които обществото дължи респект и уважение, и поради това има завишени изисквания за почтеност и професионализъм, естествено и логично е незаконното обвинение да засяга в по-голяма степен личния и професионален живот на лицата, които ги упражняват. В тези случаи, с повдигането на обвинение за извършено престъпление в областта на тяхната професионална реализация се засягат не само личната чест и достойнство на лицата, но и професионалните им качества поради уронване на авторитета им в съответната област. По тази

причина, създадените при наказателното преследване неудобства и притеснения имат по-силно отражение върху отделните негативни изживявания на упражняващите такива професии и пряко значение за размера на обезщетението. Дискредитирането на ищеца в обществото като професионалист в неговата област, без съмнение се е отразило на психическото му състояние и бъдещото му кариерно развитие. Ищецът е бил митнически инспектор и добре познат сред обществото в един сравнително малък град Свиленград, където е упражнявал своята професия. Несъмнено повдигнатото му обвинение е за извършено престъпление като длъжностно лице-митнически инспектор. Образуваното наказателно дело било е било отразено по медиите, още в деня на задържането на ищеца.

С оглед на горното въззивният съд намира, че предявеният иск за обезщетение за причинени неимуществени вреди е основателен в размер на 10 000 лв., тъй като в този размер той е съобразен със събраните по делото доказателства, с принципа на справедливост по чл. 52 от ЗЗД и е адекватен да репарира претърпените от ищеца морални вреди.

При определяне на този размер на обезщетение, Съдът съобразява и обстоятелството, че ищецът е с чисто съдебно минало.

Този размер удовлетворява обществения критерий за справедливост при съществуващите в страната общественно-икономически условия на живот, с оглед на конкретните обстоятелства по делото.

Този размер съответства и на съдебната практика по аналогични случаи. Така например Решение № 182 от 5.12.2016 г. на ВКС по гр. д. № 1331/2016 г., III г. о., ГК – присъдено обезщетение 9000 лв., Решение № 79 от 17.07.2018 г. на ВКС по гр. д. № 2034/2017 г., IV г. о., ГК – присъдено обезщетение 12 000 лв. и др.

Предвид горното решението на първоинстанционния съд по този иск за сумата от 10 000 лв. следва да бъде потвърдено като правилно и законосъобразно. Съответно въззивните жалби следва да бъдат оставени без уважение.

По иска за имуществени вреди.

Искът е частично основателен и само по отношение на разноските направени от ищеца в наказателното производство за заплащане на адвокатско възнаграждение за процесуално представителство и защита. Както

правилно е приел първоинстанционния съд искът за имуществени вреди за разходи направени от ищеца за транспорт, лекарства и храна, така както са конкретизирани с уточнителна молба вх.№ 298437/29.03.2021 г., е недоказан. Ищецът не е ангажирал доказателства първо за направени такива и на второ място за наличие на пряка причинно-следствена връзка между воденото срещу него незаконосъобразно наказателно производство и твърдените за направени разходи. Неоснователни са възраженията на въззивника-ищец, изложени във въззивната му жалба, че първоинстанционният съд не е взел предвид доказаната невъзможност за реализиране на трудови доходи, изобщо не е отчел наемите, които са плащани, в следствие на преместването на цялото семейство от гр.Свиленград. Това е така, защото видно от уточнителна молба вх. № 298437/29.03.2021 г. ищецът изобщо не е сезирал съда с искане за присъждане на обезщетение за имуществени вреди, изразяващи се в направени разходи за наем, както и от пропуснати ползи за увеличаване на имуществото чрез доходи от труд, поради което и за съда не е възникнало задължение да разгледа и да се произнесе по тези фактически твърдения.

По отношение на иска за заплатени адвокатски възнаграждения. Ищецът твърди, че в рамките на воденото наказателно производство е заплатил общо сума в размер на 20 000 лв. адвокатски възнаграждения. По делото обаче е доказана само сума в размер на 15 000 лв. с оглед цитираните по-горе договори за правна помощ, които от една страна са доказателство за уговореното възнаграждение, а от друга страна имат характера на разписка за удостовереното изплащане в брой на дължимото адвокатско възнаграждение.

Константна е съдебната практика на ВКС, обективизирана в решения, постановени по реда на чл.290 ГПК / Решение № 843 от 23.12.2009 г. на ВКС по гр. д. № 5235/2008 г., II г. о., ГК, Решение № 126 от 10.05.2010 г. на ВКС по гр. д. № 55/2009 г., IV г. о., ГК, Решение № 442 от 8.04.2016 г. на ВКС по гр. д. № 1643/2015 г., IV г. о., ГК и др./, с която е прието, че НПК урежда отговорността за разноси в наказателното производство, които съдят определя по реда на чл. 301, т. 12 от НПК, без обаче да предвижда възможност за лицето, което е признато за невинно или наказателното производство срещу него е прекратено, да претендира направените в хода на наказателното преследване съдебни разноси. Според чл. 187, ал. 1 от НПК

разноските по наказателното производство се посрещат от сумите, предвидени в бюджета на съответното учреждение, като съдът решава въпроса за разноските с присъдата или с определение - чл. 189, ал. 1 от НПК. Липсващата процесуална възможност да се упражни претенцията за разноски в наказателния процес обуславя извода, че разходваните средства в хода на наказателното преследване, приключило с оправдателна присъда или прекратено в хипотезите на чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ, се явяват за лицето, подложено на неоправдана наказателна репресия, имуществена вреда, за която държавата дължи обезщетение на основание чл. 4 ЗОДОВ.

По размера на предявения иск.

Ответникът своевременно с отговора си е заявил възражение за прекомерност на претендираните от ищеца разноски за адвокатско възнаграждение.

Съобразно задължителното за настоящия съдебен състав Тълкувателно решение № 1 от 11.12.2018 г., т.д. № 1/2017 г. на ОСГК, ВКС, при иск по чл. 2, ал.1 ЗОДОВ съдът може да определи обезщетението за имуществени вреди, съставляващи адвокатско възнаграждение, в размер, по-малък от платения в наказателния процес.

Настоящият въззивен състав намира обаче, че неправилно първоинстанционният съд е намалил размера на 1000 лв. от общо платения в наказателния процес от 15 000 лв.

Уговарянето на възнаграждение на двама адвокати и над посочените размери, при зачитане на принципа на свободата на договаряне, не е риск за страната. Настоящият съдебен състав споделя разрешението, дадено в Решение № 119 от 18.04.2019 г. на ВКС по гр. д. № 4522/2017 г., IV г. о., ГК, съобразно което неоснователно ПРБ поддържа, че не може да бъде ангажирана отговорността на държавата за възнаграждението, платено на повече от един адвокат. НПК не съдържа ограничение на броя защитници, които обвиненото лице може да упълномощи. Когато то е положило дължимата грижа, всички разходи за защитниците му съставляват причинени от наказателното производство имуществени вреди. На плоскостта на логиката, въз основа на която е дадено задължителното тълкуване в Тълкувателно решение № 1 от 11.12.2018 г. по тълк. д. № 1/2017 г., ОСГК, ВКС, държавата няма да отговаря за тези вреди, възникнали от неоправданото

заплащане на възнаграждение на повече от един адвокат - когато видът и тежестта на обвинението, интензитетът на приложената процесуална принуда и очакваните усилия и труд по защитата не налагат упълномощаването на повече от един защитник.

Случаят не е такъв, доколкото залогът за ищеца по делото е бил огромен, защото е бил обвинен за тежко умишлено престъпление по смисъла на чл.93, т.7 от НК, осъдителната присъда би довела до невъзможност ищецът да упражнява професията си.

От друга страна и съобразно действащата към 2015 г. редакция на нормата на чл. 12 във връзка с чл.13, ал.1, т.3 от Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, възнаграждението за процесуално представителство, защита и съдействие в досъдебното производство е в размерите по чл. 13, ал. 1 (в конкретния случай е възнаграждението по т.3 на ал.1-800 лв.). При извършване на процесуални действия в различни дни се заплаща по 100 лв. за всеки следващ ден.

Като съобразява, че ищецът е привлечан два пъти в качеството на обвиняем, съответно е разпитван в това качество, че на два пъти му е предявявано разследването, както и че обвинението не е внасяно в съда, съответно не са провеждани съдебни заседания, намира, че справедлив размер за имуществените вреди, представляващи разноси за заплащане на адвокатско възнаграждение за процесуално представителство и защита в досъдебното производство, би бил справедлив за сумата от 5 000 лв.

Предвид горното въззивната жалба на ищеца в тази част се явява основателна, поради което и обжалваното решение в частта, с която искът за имуществени вреди е отхвърлен за разликата над сумата от 1000 лв. до дължимата от 5 000 лв. ще следва да бъде отменено и вместо него постановено друго, с което ответникът бъде осъден да заплати на ищеца допълнително още сумата от 4000 лв. Съответно решението в частта, с която тази искова претенция е отхвърлена за разликата над 5 000 лв. до претендираната сума от 50000 лв. следва да бъде потвърдено.

По претенцията за лихви. Правилно и законосъобразно и в съответствие с многобройната съдебна практика, формирана по реда на чл.290 от ГПК (решение № 197/17.05.2011 г. по гр. дело № 1211/2010 г. на III-то гр. отд. на ВКС, решение № 539/09.08.2010 г. по гр. дело № 1747/2009 г. на III-то гр. отд.

на ВКС, решение № 25/11.02.2014 г. по гр. дело № 5302/2013 г. на III-то гр. отд. на ВКС, Решение № 353/06.11.2015 г., гр.д.№ 892/2015 г., ВКС, IV г.о.) първоинстанционният съд е присъдил законна лихва върху обезщетенията, считано от датата на постановлението, с което е прекратено наказателното производство.

С оглед на горното възраженията на въззивника-ответник за недължимост на законна лихва за забава от 21.03.2019 г., предвид липсата на доказателства за влизане в сила на прекратителното определение, се явяват неоснователни.

По отговорността за разноските:

С оглед изхода на производството пред настоящата инстанция, въззивният съд следва да преизчисли разноските направени от ищеца пред първата инстанция и предвид уважаването на исковата претенция за имуществени вреди частично, следва да му бъде присъдена още допълнително сумата от 102 лв., представляваща разликата над присъдената сума от 318 лв. до дължима от 420 лв. разноски за заплатено адвокатско възнаграждение.

По разноските пред настоящата въззивна инстанция.

Въззивникът ответник не претендира разноски и не е правил такива.

Въззивникът ищец е направил разноски в размер на 5000 лв. уговорено и платено адвокатско възнаграждение, съобразно договор за правна защита и съдействие от 28.01.2022 г. и 5 лв. внесена държавна такса.

Неоснователно е възражението за прекомерност на адвокатското възнаграждение, тъй като същото е под определения в Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения минимум. Обжалваемият интерес е в размер на 239 000 лв., с оглед на което възнаграждението по ч.7, ал.2, т.5 възлиза на сумата от 6 310 лв.

С оглед частичното уважаване на въззивната жалба на ищеца за сумата от 4000 лв., на същият се дължат разноски в размер на 83,77 лв., която сума е съответна на уважената част от въззивната жалба.

Водим от горното, Апелативен съд - София, 8-ми граждански състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 267140 от 29.12.2021 г., постановено по гр.дело № 2650/2021 г. по описа на Софийски градски съд, първо гражданско отделение, 17 състав **в частта**, с която искът на П. Г. П. срещу Прокуратурата на Република България за причинените му имуществени вреди е отхвърлен за сумата от 4000 лв., представляваща разликата над присъдената сума от 1000 лв. до дължимата сума от 5000 лв. и **ВМЕСТО НЕГО ПОСТАНОВЯВА:**

ОСЪЖДА Прокуратурата на Република България, гр. София, бул. „Витоша” № 2, Съдебната палата да заплати на основание чл.2, ал.1, т.3 от ЗОДОВ /в редакцията на нормата след изменението изм., бр. 98 от 2012 г. ДВ/ на П. Г. П., ЕГН *****, със съдебен адрес: гр. София, бул. „Витоша“ № 29, ап.3, адвокат Н. И. Д. допълнително още **сумата от 4 000 лв.** /четири хиляди лв./, представляваща обезщетение за претърпените от него имуществени вреди-стойността на заплатено адвокатско възнаграждение в досъдебното производство, вследствие на незаконно повдигнато и поддържано от Прокуратурата на РБ обвинение по досъдебно производство № 2/2015 г. по описа на С“БОП“ Хасково, пр.пр. № 332/2015 г. по описа на СП, в извършване на престъпление по чл. 321, ал.3, пр.2 и пр.4, т.2 във връзка с ал.2 от НК, производството по което е прекратено с постановление от 21.03.2019 г., ведно със законната лихва върху главницата, считано от 21.03.2019 г. до окончателното издължаване.

ПОТВЪРЖДАВА решението в останалата му обжалвана част.

ОСЪЖДА Прокуратурата на Република България, гр. София, бул. „Витоша” № 2, Съдебната палата да заплати на основание чл.78, ал.1 от ГПК на П. Г. П., ЕГН *****, със съдебен адрес: гр. София, бул. „Витоша“ № 29, ап.3, адвокат Н. И. Д. допълнително още сумата от 102 лв. /сто и два лв./, представляваща разликата над присъдените му от СГС разноси от 318 лв. до дължимата сума от 420 лв., както и сумата от 83,87 лв. /осемдесет и три и 0,87 лв./ разноси направени пред настоящата въззивна инстанция, съобразно уважената част от въззивната жалба.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховен касационен съд в едномесечен срок от връчването му на страните при условията на чл.280, ал.1 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____